บทคัดย่อ

T 159900

ผู้รอดชีวิตจากมะเร็งเต้านมยังต้องเผชิญกับปัญหาที่เป็นผลข้างเคียงระยะยาวจากการรักษาและอยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็งเต้านมซ้ำ อันส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในประชากรกลุ่มนี้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องศึกษาปัญหาระยะยาวและคุณภาพชีวิตในประชากรกลุ่มนี้ การวิจัยเชิงพรรณนาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอาการไม่สุขสบาย ความทุกข์ทรมานทางอารมณ์ สัมพันธภาพระหว่างบุคคลและคุณภาพชีวิตในผู้รอดชีวิตจากมะเร็งเต้านม โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของเฟอแรลล์และคณะเป็นกรอบแนวคิด กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้เป็นผู้รอดชีวิตจากมะเร็งเต้านมหลังได้รับการวินิจฉัย 1 ถึง 4 ปี ที่ไม่มีอาการของการกลับเป็นมะเร็งซ้ำ จำนวนทั้งสิ้น 143 ราย อาศัยอยู่ในเขตภาคเหนือของประเทศไทย

ผลการศึกษาพบว่า อาการไม่สุขสบายที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รายงาน คือ อาการหมดประจำเดือน พบร้อยละ 97.2 ส่วนอาการอ่อนล้าในกลุ่มตัวอย่างพบเพียงร้อยละ 16.1 สำหรับความทุกข์ทรมานทางอารมณ์ พบว่าร้อยละ 18.2 ของกลุ่มตัวอย่างจัดอยู่ในกลุ่มที่มีอาการวิตกกังวล และในจำนวนที่มีอาการนี้ร้อยละ 26.9 มีอาการวิตกกังวลอย่างชัดเจนและต้องการการรักษา สำหรับอาการซึมเศร้า ร้อยละ 11.9 ของกลุ่มตัวอย่างจัดอยู่ในกลุ่มที่มีอาการซึมเศร้าและในจำนวนนี้ร้อยละ 35.3 มีอาการซึมเศร้าอย่างชัดเจนและต้องการการรักษา สำหรับคุณภาพชีวิตพบว่าคุณภาพชีวิติมิติความผาสุกด้านร่างกายมีคะแนนคุณภาพชีวิตสูงที่สุด ในขณะที่คุณภาพชีวิตมิติความผาสุกด้านจิตใจมีคะแนนคุณภาพชีวิตต่ำที่สุด สำหรับผลการทดสอบความสัมพันธ์ พบว่าอาการอ่อนล้ามีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำกับคุณภาพชีวิตโดยรวม ($r = -.271$, $p < .01$) สำหรับอาการหมดประจำเดือนและความกลัวการกลับเป็นซ้ำมีความสัมพันธ์ในทางลบในระดับปานกลางกับคุณภาพชีวิตโดยรวม ($r = -.412$, $p < .01$ และ $r = -.496$, $p < .01$) อาการวิตกกังวลและอาการซึมเศร้ามีความสัมพันธ์ในทางลบในระดับสูงกับคุณภาพชีวิตโดยรวม ($r = .-.582$, $p < .01$ และ $r = -.610$, $p < .01$ ตามลำดับ) ส่วนสัมพันธภาพระหว่างบุคคลมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับคุณภาพชีวิตโดยรวม ($r = .255$, $p < .01$)

ผลการวิจัยครั้งนี้สนับสนุนความตรงตามแนวคิดคุณภาพชีวิตและปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตในผู้รอดชีวิตจากมะเร็งเต้านม ดังนั้นพยาบาลควรตระหนักถึงปัญหาที่เป็นผลจากการรักษาและการอยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็งซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในประชากรกลุ่มนี้ รวมทั้งควรพัฒนารูปแบบการพยาบาลเพื่อจัดการกับอาการไม่สุขสบาย บรรเทาความทุกข์ทรมานทางอารมณ์และส่งเสริมสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้รอดชีวิตจากมะเร็งเต้านมและบุคคลสำคัญเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในกลุ่มผู้รอดชีวิตจากมะเร็งเต้านมต่อไป

คำสำคัญ อาการไม่สุขสบาย ความทุกข์ทรมานทางอารมณ์ สัมพันธภาพระหว่างบุคคล คุณภาพชีวิต ผู้รอดชีวิตจากมะเร็งเต้านม

Abstract

TE 159900

Breast cancer survivors have been encountered the long-term side effects of treatments and the risk of cancer recurrence resulting in decreased their quality of life. Therefore, the study of these problems in breast cancer survivors is highly needed. This descriptive study aimed to explore symptoms distress, emotional distress, interpersonal relationship, and quality of life among breast cancer survivors. Quality of life Model developed by Ferrell and colleague (1995) was adopted to be the theoretical framework of this study. The study sample was 143 breast cancer survivors living in the Northern part of Thailand.

The major findings of this study revealed that the samples mostly experienced menopausal symptom (97.2%). Only 16.1 percent of them experienced fatigue. Regarding emotional distress, 18.2 percent was classified as having anxiety, 26.8 percent of them needed treatment for anxiety. About 11.9 percent of them also had depression and 35.3 percent of these needed treatment for depression. Concerning quality of life, physiological well-being dimension was scored the highest (the best outcome), whereas psychological well-being dimension was scored the lowest (the worst outcome). Additionally, fatigue was less negatively significantly correlated with quality of life ($r = -.271$, $p < .01$). Menopausal symptom and fear of recurrence were moderate negatively associated with quality of life ($r = -.412$, $p < .01$; $r = -.496$, $p < .01$) Moreover, anxiety and depression were high negatively significantly correlated with quality of life ($r = -.582$, $p < .01$; $r = -.610$, $p < .01$). Interpersonal relationship was a low positively significantly correlated with quality of life ($r = .255$, $p < .01$)

The findings of this study supported the conceptual framework of this study in terms of factors related to quality of life. Nurses should concern about the consequence effects of treatments and risk of cancer recurrence, which affect breast cancer survivors' quality of life. In order to improve their quality of life, nursing interventions to deal with symptom distress, relieve emotional distress, and enhance interpersonal relationship with their significant person are recommended.

Key word: symptoms distress, emotional distress, interpersonal relationship, quality of life, breast cancer survivors